

# ÖNCEKİ VASIYETNAMENİN GERİ ALINMASI BEYANI İÇEREN İKİNCİ VASIYETNAMENİN SONRADAN ÜÇÜNCÜ BİR VASIYETNAME İLE GERİ ALINMASI

Yrd. Doç. Dr. Zafer KAHRAMAN\*

## Özet

Mirasbırakan, hazırladığı bir vasiyetnameden her zaman vazgeçebilir ve bu ölüme bağlı tasarrufunu geri alabilir. Hatta fikrini bir kez daha değiştirip, hazırlamış olduğu ikinci bir vasiyetnameyi de sonradan geri alabilir. İşte bu halde, ilk başta meydana getirmiş olduğu ilk vasiyetnamenin hukuki kaderi tartışmaya açıktır: İşbu ilk vasiyetname, üçüncü bir ölüme bağlı tasarrufla ikinci vasiyetnamenin geri alınması üzerine, tekrar yürürlüğe girerek geçerlilik kazanacak mıdır yoksa hükümsüz kalmaya devam mı edecektir? Mesele Türk ve İsviçre Medeni Kanunlarında çözüme kavuşturulmuş değildir. Sorun, daha ziyade, yorum yoluyla dahi mirasbırakanın ilk vasiyetnameye geri dönmeyi mi yoksa kanuni miras paylaşımı sistemine mi dönmeyi istediğinin anlaşılamadığı durumlarda ortaya çıkmaktadır. Bu makalede, ilk vasiyetnameyi geri alan ikinci vasiyetnamenin de üçüncü bir vasiyetnameyle geri alınması halinde ilk vasiyetnamenin hukuki durumu incelenecektir.

**Anahtar Kelimeler:** Vasiyetnamenin geri alınması, geri alma, miras hukuku.

---

\* Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

## THE RETRACTION OF A SECOND TESTAMENT WHICH HAS ALREADY REVOKED THE FIRST TESTAMENT

### Abstract

A testator may change his mind and revoke the testament which he/she has created at first by a second testament. If he/she changes his mind again and revoke the latter testament by a third one, the fate of the first testament may be questionable: Does it enter into force again or does it stay void? The subject is not resolved in the terms of neither Turkish nor Swiss Civil Codes. Doctrine and jurisprudence admit that the last will of the testator should be examined and interpreted in order to answer the question. Especially, the problem arises when there's no possible interpretation which could lead us to find out if the testator wanted to revive the terms of the first testament or he/she wanted to rely on the legal succession system. In this article, the legal effects of retraction of a second testament which has already revoked the first testament will be analyzed.

**Keywords:** Revocation, testament, succession.

### I. GENEL OLARAK VASIYETNAMENİN GERİ ALINMASI A. VASIYETNAME SERBESTİSİ ve VASIYETNAMENİN GERİ ALINMASI

Mirasbırakanın ileride kendisine mirasçı olacak kişileri belirtmesi, daha genel olarak ifade edilecek olursa, ölümünden sonra doğrudan doğruya terekesi üzerinde etki yapacak emirler vermesi, ölüme bağlı tasarruflar yoluyla olur<sup>1</sup>. Kişinin iradi olarak terekesi üzerinde serbestçe tasarrufta bulunma yetkisi vardır.

Şöyle ki; Türk hukukunda kanuni geçerlilik şartlarına ve özellikle şekil şartlarına riayet edilmiş olması kaydıyla vasiyetname serbestisi geçerlidir. Bu serbesti, hem irade serbestisine hem de kişinin mülkiyet

---

<sup>1</sup> KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, Necip, Miras Hukuku, 3. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 1987, s. 125.

hakkına dayanır<sup>2</sup>. Mülkiyet hakkı, kişinin sadece sağlığında sahip olduğu ve ölümünden sonrasına karışamayacağı, etkisi bu şekilde yarım bırakılmış bir hak değildir<sup>3</sup>. Vasiyetname serbestisi uyarınca bir kimse, kanuni sınırlamalar içinde kalmak ve saklı payları zedelememek şartıyla, malvarlığına dâhil olan eşya ve hakların ölümünden sonra arzu ettiği kişilere geçişini sağlayabilir. Sonradan mirasbırakanın bu konudaki düşünceleri değişmiş olabilir. Bu halde, mirasbırakanın yapmış olduğu vasiyetnameyi geri alması gerekecektir.

Türk Miras Hukukunda, mirasbırakanın sağlığında yapmış olduğu vasiyetnameyi kendi işlem veya davranışlarıyla tek taraflı olarak geri alması mümkündür (TMK m.542)<sup>4</sup>. Bilindiği gibi, vasiyetname tek taraflı bir hukuki işlem olup, geçerli olması için herhangi bir kimseye yöneltilmesi ya da açıklanması gerekli değildir<sup>5</sup>. Kurulması ve geçerliliği

<sup>2</sup> “Borçlar ve Eşya Hukukunda hâkim olan irade muhtariyeti ilkesi, her insana kendi ölümünden sonra da kendi malvarlığının hukuki durumunu serbestçe belirleme imkânı verir. Ölüme bağlı tasarruf özgürlüğü Anayasa’nın 35. maddesinde çift yönlü bir hak olarak koruma altına alınmıştır.” (ANTALYA, Gökhan, Miras Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2009).

<sup>3</sup> “Miras, bireysel (özel) mülkiyetin ve onun doğal uzantısı irade özerkliğinin (mülk üzerinde tasarruf etme, yani mülkiyetle ilgili sözleşme kurma serbestliğinin) kolu kanadıdır. Miras hakkı tanınmasa, mülkiyet hakkı olmazdı; olsa olsa ölümle biten yalınkat bir intifa hakkı olurdu.” (SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkey, Miras Hukuku, 4. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014, §1 N. 7). Aynı yönde bkz. İMRE, Zahit/ ERMAN, Hasan, Miras Hukuku, 11.bası, Der Yayınları, İstanbul 2015, s. 60.

<sup>4</sup> Serozan ve Engin’e göre, “tek yanlı işlemler geri alınır; ancak karşılıklı borçlandırıcı sözleşmelerden dönülür. Bu nedenle yasanın vasiyetnmeden dönmeden söz etmesi (TMK m.542) doğru değildir.” (SEROZAN/ENGİN, §4 N. 100). Aynı yönde Hatemi’ye göre, “Vasiyetname tek taraflı ve bağlayıcı olmayan bir işlem olduğu için; ZGB’deki (Art.509) ‘Widerruf’ (geri alma) terimi daha doğru ve yerinde bir terimdir. Bizde; Fransız hukuk dilinde ‘rücu=dönme’ anlamında (révocation) teriminin karşılığı olarak ‘dönme’ terimi kullanılmıştır (TMK m.542).” (HATEMİ, Hüseyin, Miras Hukuku, 4. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2004, §8 N.2). Bu kelime seçimine katılmaktayız. Bu nedenle, kanunkoyucunun seçmiş olduğu “dönme” terimini değil; karışıklığa mahal vermemek amacıyla “geri alma” terimini makalemizde kullanmayı tercih ediyoruz.

<sup>5</sup> OĞUZMAN, M. Kemal/ BARLAS, Nami, Medeni Hukuk, Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar, 19. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013, s. 175, N. 610 ve s. 178, N. 622; TANDOĞAN, Haluk, Notions préliminaires à la théorie générale des obligations, Georg, Genève 1972, s. 77; KOÇAYUSUFAŞAOĞLU, s. 127.

için herhangi bir muhataba ihtiyaç duymayan bu ölüme bağlı tasarrufun mirasbırakanın kendisi tarafından, ölümüne kadar yine tek taraflı olarak her zaman geri alınması mümkündür<sup>6</sup>. Mirasbırakana geri alma imkânı sunularak tanınan serbesti de, ölüme bağlı tasarrufta buluma serbestisinin devamı niteliğindedir<sup>7</sup>.

## B. VASİYETNAMEYİ GERİ ALMANIN ŞEKLİ

Belirtmek gerekir ki, tek taraflı bir ölüme bağlı tasarruf olan vasiyetname, mirasbırakanın ölümüne kadar mirasbırakanın kendisi tarafından her zaman ve serbestçe, kanundaki vasiyete ilişkin şekil şartlarına uyularak tek taraflı olarak geri alınabilir<sup>8</sup>. Bu husus, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 542. maddesinde<sup>9</sup> şu şekilde hükme bağlanmıştır: “*Mirasbırakan, vasiyetname için kanunda öngörülen şekillerden birine uymak suretiyle yeni bir vasiyetname yaparak önceki vasiyetnameden her zaman dönebilir*<sup>10</sup>.” (Bkz. İsv. MK. m.509). Bunun yanında, mirasbırakan; düzenlemiş olduğu vasiyetnameyi ortadan kaldırma niyetiyle yok ederek<sup>11</sup>, bir önceki vasiyetnameyle bağdaşmayan

<sup>6</sup> KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 231; SEROZAN/ENGİN, §4 N. 100; İMRE/ERMAN, s. 102; ÖNEN, Said, De la révocation des testaments en droit suisse, thèse, Lausanne 1941, s. 45; PIOTET, Paul, Traité de Droit Privé Suisse, Tome IV, Droit Successoral, 2ième édition, Editions Universitaires Fribourg, Fribourg 1988, s. 224; TUOR, Peter/SCHNYDER, Bernhard (SCHMID, Jörg/ RUMO-JUNGO, Alexandra), Das schweizerische Zivilgesetzbuch, 12. Auflage, Schulthess 2002, s. 612.

<sup>7</sup> Bkz. SEROZAN/ENGİN, §4 N. 100; ANTALYA, s. 144.

<sup>8</sup> “*Belirtmek gerekir ki vasiyetnamelerin esaslı vasfı, tek taraflı bir hukuki muamele olmasında toplanmaktadır. Vasiyetçi düzenlediği vasiyetnamesinden istediği zaman rücu edebilir. Hatta vasiyetçi vasiyetnamesinden rücu etmiyeceğini açıklamış olsa bile bu bir hukuki değer taşımaz. (...) O halde vasiyetçi Yasa da öngörülen vasiyetname şekillerinden birine uymak koşulu ile önceki vasiyetinden her vakit rücu edebilecektir. Örnek olarak, resmi şekilde yapılmış vasiyetten resmi vasiyet yoluyla, el yazısı vasiyetiyle ve hatta şartların oluşması halinde sözlü vasiyetle de dönebilecektir.*” (Yarg. HGK. T. 7.11.1993, E. 1993/2-526, K. 1993/724 [Kazancı İçtihat Bilgi Bankası]).

<sup>9</sup> Aynı yönde bir düzenleme, 743 sayılı eski Medeni Kanunun 489. maddesinde de mevcuttu.

<sup>10</sup> Yukarıda değindiğimiz üzere, Türk Kanunkoyucusu “dönme” terimini tercih etmekle birlikte, tek taraflı bir işlem olan vasiyetnamenin geri alınmasından bahsetmek daha yerinde olacaktır.

<sup>11</sup> Örneğin, mirasbırakan düzenlemiş olduğu vasiyetnameyi yırtarak, yakarak, karalayarak, buruşturup çöpe atarak ondan dönebilir. Yeter ki bu eylemi, vasiyetnameden dönme

yeni bir vasiyetname düzenleyerek veya vasiyet edilen şeyde sağlar arası tasarruf ederek, söz konusu şeyi yok ederek de vasiyetnameyi geri alabilir<sup>12</sup>.

O halde, mirasbırakan, sonradan yapacağı bir vasiyetname ile öncekini geri aldığını beyan edebilir. Önceki vasiyetnameyi geri almaya ilişkin söz konusu beyanın aynı vasiyetname şekline uyularak yapılması dahi gerekmez<sup>13</sup>, kanundaki vasiyetname şekillerinden herhangi birine uyulmuş olması yeterlidir<sup>14</sup>. Bu husustaki seçme ve takdir hakkı

---

iradesiyle gerçekleştirmiş olsun (OĞUZMAN, M. Kemal, Miras Hukuku, Gözden geçirilmiş 6.bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 1995, s. 178; SEROZAN/ENGİN, §4 N. 107; İMRE/ERMAN, s. 108; PIOTET, s. 228 vd.; STEINAUER, Paul-Henri, Le droit des successions, Stämpfli Editions, Berne 2006, N. 725, 726a; GUINAND, Jean/STETTLER, Martin/ LEUBA, Audrey, Droit de Successions, 6ième édition, Schulthess, 2005, s. 176, N. 372; TUOR/SCHNYDER, s. 612; MEYER, s. 36-37).

<sup>12</sup> Açıklamalar için bkz. KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 233 vd.; OĞUZMAN, s. 179 vd.; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku, Cilt IV, Miras Hukuku, 8.bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2015, N. 531; SEROZAN/ENGİN, §4 N. 101 vd.; İMRE/ERMAN, s. 104 vd.; ANTALYA, s. 146 vd.; PIOTET, s. 225 vd.; MEYER, s. 36 vd. “Vasiyetten dönüş, eylemli, zımnî yada açık bir biçimde yapılabilir.” (Yarg. HGK. T.6.11.2002, E.2002/2-874, K.2002/893 [Kazancı İçtihat Bilgi Bankası]). “Bazı durumların gerçekleşmesi vasiyetnamenin yürürlüğe girmesine mani olur. Vasiyetnameden sonra gerçekleşen bir ölüme bağlı tasarrufla (TMK. m.542), vasiyetnamenin miras bırakan tarafından yırtularak, yakılarak, okunmayacak şekilde karalanarak, imzası silinerek veya başka bir şekilde yok edilmesi ile (TMK. m. 543/1) miras bırakanın önceki vasiyetnameden rücu ettiğini bildirmeden, yasada öngörülen şekillerden birine uymak suretiyle yeni bir vasiyetname yapmasıyla (TMK. m. 544), miras bırakanın vasiyetname ile bağdaşmayacak sağlar arası tasarrufla bulunmasıyla (TMK. m.544/2), kaza sonucu veya üçüncü bir kişinin kusuru ile vasiyetnamenin yok olması ile (TMK. m.543/2) veya sözlü vasiyetnamenin yapılmasından sonra diğer şekillerde vasiyetname yapma olanağının doğması ve bunun üzerinden bir aylık sürenin geçmesi ile bu vasiyetnamenin uygulama imkânı ortadan kalkar.” (Yarg. HGK. T.4.11.2009, E.2009/2-455, K.2009/464 [Kazancı İçtihat Bilgi Bankası])

<sup>13</sup> DURAL/ÖZ, N. 534; BREITSCHMID, Peter, Basler Kommentar, Honsell, Heinrich/Vogt, Nedim Peter/Geiser, Thomas (Hrsg.), Zivilgesetzbuch II, Art.457-977 ZGB, Art.1-61 SchlT ZGB, 3. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel 2007, Art.509-511 ZGB, N.3; GUINAND/STETTLER/LEUBA, s. 174, N. 366.

<sup>14</sup> OĞUZMAN, s. 176; STEINAUER, N. 724; DRUEY, Jean Nicolas, Grundriss des Erbrechts, Stämpfli Verlag, Bern 1997, §9 N. 60. Geri alma tasarrufu ölüme bağlı tasarruf şekillerinden birisiyle beyan olunmadığı takdirde hükümsüzdür (OĞUZMAN, s. 176; DURAL/ÖZ, N. 535; ŞENER, Esat, Vasiyet Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara

mirasbırakana aittir<sup>15</sup>. Örneğin, mirasbırakanın el yazılı bir vasiyetname ile resmi vasiyetnamesini geri almasında ya da tam tersinin yapılmasında bir sakınca yoktur, bu geri alma beyanı geçerli olur<sup>16</sup>. Hatta, mirasbırakanın sonradan yapacağı bir miras sözleşmesi ile de önceden yapmış olduğu vasiyetnameyi geri alması mümkündür<sup>17</sup>.

Mirasbırakan, önceki vasiyetnameyi geri aldığını açıkça ifade etmemiş olsa da, vasiyetnamede kullandığı ifadelerden, beyanlardan geri alma niyetinin varlığı anlaşılabilirse, yorum yoluyla bu sonuca varmak mümkün ise, söz konusu bu sonraki vasiyetname ile öncekini geri almış olduğu kabul edilir<sup>18</sup>.

### C. VASİYETNAMEYİ GERİ ALMANIN HUKUKİ SONUCU

Yukarıda açıkladığımız üzere, usulüne uyularak geri alınan vasiyetname yürürlükten kalkmış olur<sup>19</sup>. Mirasbırakanın, düzenlediği sonraki vasiyetnamede, öncekini geri aldığını açıkça belirtmesi halinde, ilk vasiyetnamesinde yer alan iradesinden döndüğü ve sonraki vasiyetnamesine geçerlilik tanıdığı kabul edilecektir. Geri alma beyanı yeterli açıklıkta dile getirilmiş olmasa da, sonraki vasiyetnamenin öncekini tamamlayıcı nitelikte olduğu anlaşılabilirse, bu takdirde

---

1995, s. 369 vd.; Yarg. HGK. T. 7.11.1993, E. 1993/2-526, K. 1993/724 [Kazancı İçtihat Bilgi Bankası]). “*Dayanılan belge ölenin, rücu iradesini genel olarak Notere tesbit ettirmesinden ibaret bulunmaktadır. Oysa rücuun hukuki sonuç doğurabilmesi için, iradenin açıklanması yeterli olmayıp rücu için seçilen vasiyet şekline uygun bir belgenin düzenlenmiş olması şarttır. Eğer düzenlemede bir eksiklik varsa, rücu iradesi hukuki netice meydana getirmez.*” (Yarg. 2.HD 17.11.1972, E.5977/K.6472 [Kazancı İçtihat Bilgi Bankası]).

<sup>15</sup> KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 231; İMRE/ERMAN, s. 103; ANTALYA, s. 145; Yarg. 2. HD. T. 19.11.1982, E. 1982/8099, K. 1982/8586 (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

<sup>16</sup> OĞUZMAN, s. 176; DURAL/ÖZ, N. 534; SEROZAN/ENGİN, §4 N. 102; ŞENER, s. 375; DRUEY, §9 N.60; Yarg. HGK. T. 7.11.1993, E. 1993/2-526, K. 1993/724 (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

<sup>17</sup> Bu halde geri almaya ilişkin beyan, miras sözleşmesinin her zaman geri alınabilen tek taraflı içeriğini oluşturur (DURAL/ÖZ, N. 534; ÖZTRAK, İlhan, Tek taraflı ölüme bağlı tasarruflardan rücu ve vasiyetnamenin ziyayı, Sevinç Matbaası, Ankara 1964, s. 33; MEYER, s. 38).

<sup>18</sup> Bkz. KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 332-233.

<sup>19</sup> Açıklamalar için bkz. DURAL/ÖZ, N.534; MEYER, s. 68 vd.

sonraki vasiyetname öncekinin yürürlükten kaldırarak onun yerini alacaktır. Bu durumlarda, ikinci vasiyetname birinci vasiyetnamenin yerine geçer ve ilk vasiyetname geçerliliğini yitirmiş olur<sup>20</sup>.

## II. ÖZEL OLARAK GERİ ALMA BEYANI İÇEREN VASIYETNAMEYİ GERİ ALMA

İlk vasiyetnameyi geri alma beyanını içeren ikinci vasiyetnameyi de geri almak mümkündür<sup>21</sup>. Bu ihtimalde açıklığa kavuşturulması gereken hukuki mesele, geri alma beyanını içeren ikinci vasiyetnamenin de geri alınması halinde, yürürlüğünü kaybetmiş olan ilk vasiyetnamenin tekrar yürürlük kazanmış olup olmadığı hususudur<sup>22</sup>. Bu konuda Türk ve İsviçre Medeni Kanunlarında bir düzenleme bulunmamaktadır. O halde, sorunun çözümlenmesi, yargı içtihatlarının ve öğretinin incelenmesini gerektirir durumdadır.

Türk hukuk öğretisinde, hâkim görüşe göre<sup>23</sup>, geri alma beyanını içeren ikinci vasiyetnamenin de geri alınması halinde, ilk vasiyetnamenin kendiliğinden yürürlüğe girdiği kabul edilemez; öncelikle, mirasbırakanın son arzularının yani son vasiyetnamenin yorumlanarak bu sonuca varılıp varılamayacağı araştırılması gerekir.

<sup>20</sup> “Vasiyetçinin, düzenlediği sonraki vasiyetnamede, öncekini geri aldığı açıkça belirtmesi halinde, ilk vasiyetnamesinde iradesinden döndüğü ve sonraki vasiyetnamesine geçerlilik tanıdığı kabul edilecektir. Sonradan düzenlediği vasiyetnamede öncekinden açıkça döndüğünü belirtmemesi halinde ise, sonra düzenlenen vasiyetnamenin ilkinin açıkça tamamlayıp tamamlamadığı değerlendirilecek, tamamladığının açıkça anlaşılması halinde, düzenlenen sonraki vasiyetname önceki vasiyetnamenin yerine alacaktır.” (Yarg. 2.HD. T. 18.3.2003, E. 2003/601, K. 2003/3742 [Kazancı İçtihat Bilgi Bankası]).

<sup>21</sup> ÖNEN, s. 45 vd.; OĞUZMAN, s. 177; ERGÜNE, Mehmet Serkan, Vasiyetnamenin Yorumu, XII Levha, İstanbul 2011, s. 176; STEINAUER, N. 730; ESCHER, Art.509 ZGB, N.5; BGE 101 II 211, 215 (www.swisslex.ch); GUINAND/STETTLER/LEUBA, s. 175, N. 369; BREITSCHMID, Art.509-511 ZGB, N.9; DRUEY, §9 N.69; PIOTET, s. 232.

<sup>22</sup> ÖNEN, s. 45 vd.

<sup>23</sup> KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 231; OĞUZMAN, s. 177; DURAL/ÖZ, N.537; İMRE/ERMAN, s. 103-104; SEROZAN/ENGİN, §4 N.113; ERGÜNE, s. 176. Aynı yönde bkz. BGE 91 II 264, 273 (www.swisslex.ch).

## A. GERİ ALMA BEYANININ YORUMUYLA İLGİLİ OLARAK

Geri alma beyanı içeren bir vasiyetnameyi geri almanın üç muhtemel açıklaması olabilir. Bunlardan ilki, kişinin yepyeni bir vasiyetname ortaya koyarak son arzularını olduğu gibi değiştirmiş olmasıdır. Bu durumda, yoruma dahi gerek olmaksızın bu son vasiyetname yürürlüğe girecektir. Ancak, diğer iki ihtimalde, mirasbırakanın ilk vasiyetnameye yürürlük kazandırmak mı istediği yoksa kanuni miras paylaşım kurallarına mı dönüş yaptığı meselesi yoruma muhtaç olacaktır<sup>24</sup>.

Türk Miras hukukunda, vasiyetin yorumlanmasında, Borçlar Hukukundan farklı olarak, irade nazariyesi geniş ölçüde hâkimdir. Mirasbırakanın beyanı, bu beyana dürüstlük kuralı (TMK m.2) çerçevesinde karşı tarafın vermesi gereken anlam değil, doğrudan doğruya söz konusu beyanın arkasında yer alan ve bu beyanla ifade edilmek istenen gerçek irade araştırılarak yorumlanır<sup>25</sup>.

Bunun kökeninde yatan düşünceye göre; vasiyetname, tek taraflı bir beyandır ve hüküm doğurması için hiç kimseye varması gerekmez. Bu nedenle her zaman geri alınabilir. Dolayısıyla, geçerliliği bakımından bir muhataba ihtiyaç dahi duymayan bu beyanla ilgili olarak, herhangi bir

<sup>24</sup> MEYER, s. 15-16.

<sup>25</sup> ERGÜNE, s. 17; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 321-322; OĞUZMAN, s. 170; DURAL/ÖZ, N. 974; SEROZAN/ENGİN, §4 N. 217; İMRE/ERMAN, s. 115; ANTALYA, s. 246; HATEMİ, §10 N.1; ŞENER, s. 106 vd.; STEINAUER, N. 287; BREITSCHMID, Art.469 ZGB, N.4; WEIMAR, Peter, Berner Kommentar, Bd. III/1/1/1, Die gesetzlichen Erben - Die Verfügungen von Todes wegen - Die Verfügungsfähigkeit - Die Verfügungsfreiheit - Die Verfügungsarten - Die Verfügungsformen, Art. 457-516 ZGB, Stämpfli Verlag, Bern 2009, Die Verfügungen von Todes, Einleitung, N. 60 vd.; GUINAND/STETTNER/LEUBA, s. 184, N. 388; PIOTET, s. 191 vd.; ESCHER, Arnold, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, III. Band, Das Erbrecht, Erste Abteilung: Die Erben (Art.457-536), Schulthess, Zurich 1959, 14. Titel: “Die Verfügungen von Todes wegen”, Einleitung N.14; PICENONI, Vito, Die Auslegung von Testament und Erbvertrag, Polygraphischer Verlag, Zurich 1955, s. 31 vd.; DRUEY, §12 N.4 vd.; MEYER, s. 30 vd.; BGE 131 III 106,108; 124 III 414, 416; 120 II 182,184; 75 II 280, 284 (www.bger.ch).



kimsenin söz konusu bu beyana olan güvenini koruma ihtiyacı hukuken ortaya çıkmaz<sup>26</sup>.

Nitekim vasiyetnamenin tek varlık sebebi, ifade edilen beyanların mirasbırakan tarafından istenmiş olmasıdır. Bu nedenle, başkasının bu beyanlara hangi anlamı yükleyeceği ya da yüklemesi gerektiği değil, mirasbırakanın gerçekte neyi arzu ettiğinin araştırılması gereklidir<sup>27</sup>. Ancak, mirasbırakan vasiyetnamesinde her zaman gerçek iradesine uygun düşen doğru ifade tarzını kullanmaz. Bu halde, onun tarafından yapılmış beyanlara dayanarak gerçek iradesinin tespit edilmesi yorum yoluyla mümkün olur<sup>28</sup>.

Ölüme bağlı tasarrufun hüküm doğurduğu an ile mirasbırakanın son arzularını beyan ettiği an arasında uzunca bir zaman geçmiş olabilir. Mirasbırakan, iradesini beyan ederken seçtiği sözcüklerde yeterince titiz davranmamış olabilir. Bunlar, onun iradesinin yorumlanmasını zorlaştıran birer etken olarak karşımıza çıkabilir<sup>29</sup>. Yorumlanacak irade, yani mirasbırakanın temel alınacak iradesi, ölüme bağlı tasarrufun düzenlendiği andaki açık ve varsayılan iradesi olmalıdır<sup>30</sup>.

Belirtmek gerekir ki, yorum ancak ölüme bağlı tasarrufta yer alan bir irade beyanı için söz konusudur<sup>31</sup>. Bu irade beyanı, yetersiz ifade edilmiş, muğlak, eksik ya da gizlenmiş olabilir. Yeter ki, vasiyetnamenin metninde kendisine bir dayanak bulsun<sup>32</sup>. Mirasbırakanın terekesi ile ilgili düşünce, arzu ve tasavvurları, ancak şekle bağlı vasiyetnamede şekle uygun olarak ifade edildikleri oranda hukuken değer kazanırlar<sup>33</sup>. Aksi

<sup>26</sup> ERGÜNE, s. 17; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 322; DURAL/ÖZ, N. 974; SEROZAN/ENGİN, §4 N. 217; MEYER, s. 33 PICENONI, s. 92.

<sup>27</sup> ERGÜNE, s. 17-18; İMRE/ERMAN, s. 115; PIOTET, s. 189 vd.

<sup>28</sup> KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 321.

<sup>29</sup> KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 321; OĞUZMAN, s. 170; SEROZAN/ENGİN, §4 N. 209.

<sup>30</sup> SEROZAN/ENGİN, §4 N. 218; ERGÜNE, s. 72 vd.

<sup>31</sup> OĞUZMAN, s. 171; DURAL/ÖZ, N. 974; ESCHER, 14.Titel: “Die Verfügungen von Todes wegen”, Einleitung N.13; DRUEY, §12 N.6.

<sup>32</sup> ANTALYA, s. 247.

<sup>33</sup> BREITSCHMID, Art.469 ZGB, N.3 ve 24; BGE 83 II 427, 435 vd. (www.bger.ch).

takdirde, yorum yolu ile vasiyetnamenin metninde hiçbir dayanak bulamayan şeyleri, vasiyetnamede varmış gibi yorum yoluyla kabul etmek mümkün değildir<sup>34</sup>.

Yorum yapılırken vasiyetname dışı olgulara başvurulması ise, ancak vasiyetnamede kendisine bir dayanak bulan irade beyanları muğlak ise, gerçek anlamını tam olarak tespit etmek amacıyla mümkün olabilir<sup>35</sup>. Aksi halde, vasiyetnamede var olmayan bir beyanı sırf vasiyetname dışı olgulara bakarak vasiyetname içeriğine sokmak mümkün olmaz.

## **B. FAVOR TESTAMENTİ İLKESİNİN UYGULANMA OLANAĞI OLMAMASI**

Yorum konusunda çok eski ve yaygın bir ilkeye göre, mirasbırakanın irade beyanı çeşitli şekillerde anlaşılabilirse, vasiyetnameyi ayakta tutan, böylece mirasbırakanın son arzularının hüküm ifade etmesini sağlayan yoruma üstünlük tanınacaktır<sup>36</sup>. Buna, “vasiyetnameyi kurtarıcı yorum ilkesi” de denilir<sup>37</sup>. Bu ilke Türk Medeni Kanununda açıkça belirtilmiş olmamakla birlikte genel bir Miras Hukuku ilkesi olarak kabul görmektedir<sup>38</sup>.

Amaç, mirasbırakanın önceden yapmış olduğu tüm ölüme bağlı tasarrufları ayakta tutmak değildir. Sadece yorumlanmakta olan beyanı içeren vasiyetnamenin ayakta tutulmasını sağlayacak yorumun tercih edilmesidir. Asıl olan, mirasbırakanın son arzularını yerine getirmektir<sup>39</sup>.

Bununla kastedilen, bilgisizliği, kelimelerin anlamları üzerindeki yanlış tasavvurları, dalgınlığı vb. gibi sebeplerle iradesiyle tam

---

<sup>34</sup> KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 322; OĞUZMAN, s. 171.

<sup>35</sup> Bkz. KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 322; OĞUZMAN, s. 171; GUINAND/STETTLER/LEUBA, s. 186, N. 395.

<sup>36</sup> KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 323; İMRE/ERMAN, s. 113 ve 117 vd.; ANTALYA, s. 249-250; STEINAUER, N. 294; PIOTET, s. 195; GUINAND/STETTLER/LEUBA, s. 187, N. 397; WEIMAR, Die Verfügung von Todes, Einleitung, N. 93.

<sup>37</sup> SEROZAN/ENGİN, §4 N. 219; HATEMİ, §10 N.4.

<sup>38</sup> Bkz. ERGÜNE, s. 74 vd. Buna karşılık, söz konusu ilkenin BGB §2084 hükmünde açıkça ifade edildiğini görmekteyiz. Söz konusu hükme göre; “*Bir ölüme bağlı tasarrufun içeriğinin farklı şekillerde yorumlanması mümkünse, tasarrufun sonuç doğurmasına imkân sağlayan yoruma öncelik tanınır.*”

<sup>39</sup> ŞENER, s. 103; ERGÜNE, s. 77.

uyuşmayan, sınırları belli olmayan ve şüpheli beyanlarının yorum yoluyla hükümsüz sayılması yerine geçerli olmalarını sağlayacak yorum metodunun uygulanması ve bu suretle son yapmış olduğu ölüme bağlı tasarrufun hükümsüz sayılmasının önlenmesidir<sup>40</sup>.

Bu aynı zamanda, mirasbırakanın son arzularına karşı gösterilen saygının bir gereğidir<sup>41</sup>. Mirasbırakanın son dileği, mümkün olduğunca yaşama geçirilmeye çalışılacak ve bu dileğe geçerlilik kazandıracak yorum metodu tercih edilecektir. Zira mirasbırakan, ölüm gününden sonra bu tasarrufu geçerli olacak şekilde düzeltme veya yeniden yapma şansına sahip olmayacaktır<sup>42</sup>.

Hemen belirtmek gerekir ki, bu yorum kuralı, eksik olsa bile ölüme bağlı tasarrufta bir irade beyanının bulunduğu hallerde uygulanabilir; amacı vasiyetnamede var olmayan bir beyanı vasiyetnameye dâhil etmek değildir<sup>43</sup>. Bu nedenle, konumuz bakımından *favor testamenti* ilkesinin bir önemi ya da uygulama alanı bulunmamaktadır. Zira mirasbırakanın son geri alma beyanının yorumunda, *favor testamenti* ilkesi uygulanarak daha önceki ölüme bağlı tasarrufların ayakta tutulması ya da onlara yeniden geçerlilik bahşedilmesi mümkün değildir.

### **C. İLK VASİYETNAMEYİ GERİ ALMA BEYANI İÇEREN İKİNCİ VASİYETNEMENİN DE GERİ ALINMASI HALİNDE İLK VASİYETNEMENİN HUKUKİ DURUMU**

İlk vasiyetnameyi geri alma beyanı içeren ikinci vasiyetnamenin de geri alınması halinde ilk vasiyetnamenin hukuki durumunun ne olacağına ilişkin mirasbırakanın açık veya zımnî, yorumlanabilir bir irade beyanı bulunmadığı takdirde hukuken varılması gereken sonucun ne olacağı

---

<sup>40</sup> Bkz. BGE 50 II 441, 446; BGE 83 II 427, 435 vd. (www.bger.ch).

<sup>41</sup> KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 323; ANTALYA, s. 250; ESCHER, 14.Titel “*Die Verfügungen von Todes wegen*”, Einleitung N.13; İMRE/ERMAN, s.117. Ayrıca bkz. BGE 49 II 12, 18; BGE 94 II 88, 93 (www.bger.ch).

<sup>42</sup> SEROZAN/ENGİN, §4 N. 219.

<sup>43</sup> DURAL/ÖZ, N. 980.

öğretide tartışmalıdır. Aşağıda bu tartışma hakkında ileri sürülen görüşler incelenecektir.

### ***1. Vasiyetnamelerin İçeriğindeki Diğer Beyanların İncelenmesine Dayanan Görüşler***

Konuyla ilgili olarak *Önen* ve *Ergüne*'ye göre<sup>44</sup>, yorumun yapılmasında ilk vasiyetnameyi geri almaya yönelik vasiyetnamenin içeriği önemli rol oynar. Şöyle ki, ilk vasiyetnamenin geri alınması beyanını içeren ikinci vasiyetnamede, geri alma dışında başkaca bir tasarruf yoksa aksi tespit edilmedikçe mirasbırakanın, işbu geri alma beyanından dönmekle ilk vasiyetnameye yürürlük kazandırmayı istediği kabul edilmelidir.

Diğer bir deyişle, eğer ikinci vasiyetname sadece geri alma beyanından ibaret ise, üçüncü vasiyetname ile bu vasiyetnamenin geri alınması halinde, mirasbırakanın ilk vasiyetnameyi geri almaktan vazgeçmiş olduğu, dolayısıyla ilk vasiyetnamenin geçerli olmasını istediği sonucuna varılabilir<sup>45</sup>.

Buna karşılık, öğretilerde ağır basan görüş uyarınca; ilk vasiyetnameyi geri alma beyanını içeren ikinci vasiyetnamede, geri alma beyanı dışında başka ölüme bağlı tasarruflar mevcutsa, bu takdirde, söz konusu ikinci vasiyetnameyi geri almakla, ilk vasiyetnamenin hayata dönmesinin, diğer bir deyişle ihya olmasının değil, hükümsüz olmasının istendiği sonucuna varılmalıdır<sup>46</sup>.

Bundan başka bir ihtimal daha vardır: *Kocayusupaşaoğlu*'na göre mirasbırakan; düzenlediği üçüncü vasiyetnamede, ilk vasiyetnameyi geri alma beyanını içeren ikinci vasiyetnameyi tamamen geri almak yerine, sadece ilk vasiyetnameyi geri aldığına ilişkin beyanı geri aldığını

---

<sup>44</sup> ÖNEN, s. 46; ERGÜNE, s. 177.

<sup>45</sup> PIOTET, s. 236; ÖNEN, s. 46-47; MEYER, s. 51.

<sup>46</sup> ÖNEN, s. 46-47; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 232; OĞUZMAN, s. 177; DURAL/ÖZ, N. 538; ERGÜNE, s. 177.

açıklamış ise, bu ihtimalde mirasbırakanın ilk vasiyetnameye yürürlük kazandırmak istediği sonucu çıkarılabilir<sup>47</sup>.

*Serozan* ve *Engin*, verdikleri örneklerden birinde, birinci vasiyetnamede bir kişiyi mirasçı atadıktan sonra, ikinci bir vasiyetnamede bu atamasını geri alıp başka bir kişiyi mirasçı atayan ve hepsinin ardından üçüncü bir vasiyetname ile ikinci vasiyetnamesini de geri alan mirasbırakanın artık ilk vasiyetnameye dönmek istemediği, yasal mirasçılık düzenine dönmeyi amaçladığının daha akla yatkın olduğunu belirtmişlerdir<sup>48</sup>.

Son olarak, öğretide genel olarak kabul edildiği üzere<sup>49</sup>, geri alma beyanından da dönmeyi içeren son vasiyetnamede, dönme harici olumlu bazı kazandırmalar da yer almış ise, ilk vasiyetnamenin diriltilmiş olduğu karinesi inandırıcı olmaktan çıkar.

## **2. Vasiyetnamelerin İçeriğinden Bir Sonuca Varılamadığı Takdirde Başvurulması Gereken Çözümle İlişkin Görüşler ve Yargıtayın Yaklaşımı**

Yukarıda sayılan ihtimallerin hiçbiri sorunun çözümüne katkı sağlamadığı takdirde, yani vasiyetnamelerin içeriğinden de bir sonuca varılamıyor ise, hangi yönde karar verilmesi gerektiği konusunda da Türk hukuk öğretisinde farklı görüşler mevcuttur.

*Kocayusufpaşaoğlu*'na göre<sup>50</sup>, ölüme bağlı tasarrufun yorumlanmasında tereddüt halinde, “*mirasbırakanın kanuni miras intikali ile ilgili hükümleri nazara aldığı, onlara bağlanmak istediği karine olarak kabul edilecektir.*”

Aynı yönde *Dural* ve *Öz*'e göre<sup>51</sup>, “*Kuşku halinde, ilk vasiyetnamenin yürürlüğe gireceği değil, mirasbırakanın kanuni intikal kurallarına dönmek istediği kabul edilmelidir.*”

---

<sup>47</sup> KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 232, dn. 4.

<sup>48</sup> SEROZAN/ENGİN, §4 N. 113.

<sup>49</sup> ÖNEN, s. 51; SEROZAN/ENGİN, §4 N. 113; PIOTET, s. 236.

<sup>50</sup> KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 325; Aynı yönde bkz. ŞENER, s. 108.

<sup>51</sup> DURAL/ÖZ, N. 537. Ayrıca bkz. TUOR/SCHNYDER, s. 613.

Benzer şekilde, *İmre ve Erman*'a göre de<sup>52</sup>, “vasiyetçinin ölüme bağlı tasarrufundan dönmeyi kapsayan tasarrufundan da sonradan dönmesi halinde, bu son dönme (yani dönmeden dönme) ile ilk tasarrufun yürürlük kazandığı söylenemez, meğerki vasiyetçi ilk vasiyetini canlandırmak iradesini açıklamış olsun.”

Bu görüşler karşısında *Serozan ve Engin*'e göre, vasiyetnameyi geri alma işleminin (geri alma vasiyetnamesinin) de geri alınması mümkündür ve bu halde, kural olarak evvelce geri alınmış olan ilk vasiyetname diriltilmiş, ihya edilmiş olur<sup>53</sup>. Yazarlara göre, meselenin öncelikle mirasbırakanın iradesine göre çözümlenmesi esastır. Ancak, böyle bir çözüme ulaşamadığı takdirde, yani mirasbırakanın iradesinin yorumunda tereddüt halinde, yasal mirasçılık düzeni yerine ilk vasiyetnamedeki iradi mirasçılık düzeninin, yani ilk vasiyetnamenin ihyasının istenmiş olduğunun karine olarak kabul edilmesi gereklidir. Hatta, bu görüş uyarınca, geri alma beyanını içeren vasiyetname yok edilerek geri alınmış ise, ilk vasiyetnamenin ihya edilmek istendiği çekincesiz kabul edilebilir<sup>54</sup>. Yine de, kanaatimizce bu ihtimalde de, yok etme fiilinin ilk vasiyetnameyi geri alma iradesi taşıdığı ispatlanmadan böyle bir sonuca varılmamalıdır<sup>55</sup>.

*Serozan ve Engin* ile aynı yönde *Antalya*'ya göre<sup>56</sup> vasiyetnamenin geri alınması beyanının da geri alınması mümkündür ve yazara göre, mirasbırakanın iradesinden aksi anlaşılmıyorsa, vasiyetnamenin geri alınmasının da geri alınmasıyla ilk vasiyetname geçerli hale gelir. Belirtmek gerekir ki yazarlar, bu yorumu yaparken; ilk vasiyetnamenin geri alınmasının da ikinci bir vasiyetnameyle geri alınması halinde ilk vasiyetnamenin tekrar yürürlüğe girmiş sayılacağı yönünde karine getiren

---

<sup>52</sup> İMRE/ERMAN, s.103. Aynı yönde BGE 101 II 211, 215; BGE 91 II 264, 273 (www.swisslex.ch). Ayrıca bkz. ÖNEN, s. 45 vd.; ÖZTRAK, s.94-96.

<sup>53</sup> SEROZAN/ENGİN, §4 N. 112.

<sup>54</sup> SEROZAN/ENGİN, §4 N. 113. “Zira, aksi halde birinciyi de yok edeceği düşünülebilir.” (OĞUZMAN, s. 177). BGE 101 II 211, 215 (www.swisslex.ch).

<sup>55</sup> Aynı yönde bkz. STEINAUER, N. 730a; BREITSCHMID, Art.509-511 ZGB, N.9. Bkz. GUINAND/STETTLER/LEUBA, s. 175, N. 369.

<sup>56</sup> ANTALYA, s. 145, dn.457. Benzer bir görüş için bkz. ERGÜNE, s. 178.

BGB §2257 hükmünü de değerlendirmeye almışlardır. Kanımızca Türk hukukunda böyle bir kanuni karine yer almadığı için ve söz konusu karinenin temelinde yatan düşünce mirasbırakanın son arzularıyla bağdaşmayabileceği için doğrudan uygulama alanı bulması mümkün değildir.

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi konuya ilişkin olarak verdiği iki ayrı kararda<sup>57</sup>; mirasbırakanın ikinci bir vasiyetname ile ilk vasiyetini geri almasından sonra, üçüncü bir vasiyetname ile ikinci vasiyetini de geri alması durumunda, ilk vasiyetnamenin yürürlüğe girmeyeceğini, mirasbırakanın “*mirasının tamamen yasal mirasçılık ile ilgili kurallara tâbi olması iradesine dönmüş*” olduğunu kabul etmiştir. Konuyla ilgili olarak, Yargıtay’ın aksi yönde bir içtihadına rastlanmamıştır.

Yargıtay, çözüme kavuşturduğu başka bir olayda; daha önce yapılan vasiyet tasarrufuyla bağdaşmayan ikinci vasiyet tasarrufunun birincisini hükümsüz kılacağı; ikinci vasiyetten yararlanan eşin boşanma sebebiyle bu vasiyetten elde ettiği hakları yitirmesi, aksi mirasbırakanın açık iradesinden anlaşılmadıkça, birinci vasiyetin geri alınmış olduğu gerçeğini değiştirmeyeceği ve ilk vasiyetnameyi geçerli hale getirmeyeceği sonucuna varmıştır<sup>58</sup>. Bu karar konumuzla doğrudan ilgili olmasa da, mirasbırakanın ilk vasiyetnameye dönme iradesi tespit edilmedikçe ilk vasiyetnamenin ihya olmayacağı ve yeniden geçerli bir işlem olarak kabul göremeyeceği görüşünü pekiştirmektedir.

### **3. İsviçre Hukukunda Konuya İlişkin İleri Sürülen Görüşler ve İsviçre Federal Mahkemesinin Yaklaşımı**

İsviçre Federal Mahkemesi’ne göre<sup>59</sup>, hâkimin vasiyetçinin son arzularını araştırması, yani son geri alma beyanını içeren vasiyetnameyi yorumlayarak bir sonuca varması gerekir. Böyle bir yorum yapılmadığında ise, “*Tereddüt halinde, ilk vasiyetin yürürlük kazanması*

<sup>57</sup> Yarg. 2.HD. T. 18.3.2003, E. 2003/601, K. 2003/3742; Yarg. 2.HD. T. 12.7.1999, E. 1999/6001, K. 1999/8246 (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

<sup>58</sup> Yarg. 2.HD T.12.07.1999, E.1999/6001, K. 1999/8246 (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

<sup>59</sup> BGE 91 II 264, 273 (www.swisslex.ch).

*değil, vasiyetçinin münhasıran ikinci vasiyetnamede yer alan tasarrufları ortadan kaldırıp kanuni miras intikaline dönmek istediği kabul olacaktır.”* Mahkeme, kanunî miras intikalinin asıl, ölüme bağlı tasarruf serbestisinin istisna olduğu yolundaki temel kuraldan bu karineye ulaşmaktadır<sup>60</sup>.

*Steinauer* ise<sup>61</sup>, böyle bir karineye yer vermek yerine, mirasbırakanın gerçek iradesinin araştırılmasının daha yerinde olacağı görüşündedir. Eğer mirasbırakanın arzusu bu şekilde yorumlanabiliyor ise, ilk vasiyetnamenin yürürlüğe girmesi mümkün olur<sup>62</sup>.

Aynı yönde *Önen*'e göre<sup>63</sup> ise, bir vasiyetnamenin geri alınmış olması onun bir zamanlar var olmuş olduğu gerçeğini değiştirmez. Yazara göre, geri alınan ilk vasiyetname, mirasbırakanın “kristalize” olmuş son arzularından ibarettir ve ikinci bir vasiyetnameyle geri alınmış olması, bu son arzuların varlığına dokunmaz. Buna göre, her ne kadar geri alınma ile bu arzular “felç” edilmiş olsa da, bu arzulara geri dönmek tamamen mirasbırakanın takdirine kalmıştır. Bu bakımdan yazar, fiziken yok edilmediği sürece ilk vasiyetnameyi ihya etmenin mümkün olduğu kanaatindedir.

Buna rağmen yazar, mirasbırakanın aksi yönde irade beyanına rastlanmadığı takdirde, ilk vasiyetnamenin kendiliğinden ihya olup yürürlüğe girmeyeceği kanaatindedir. Zira, çeşitli saiklerle ilk vasiyetnamesini geri almış olan mirasbırakan, ikinci vasiyetnamesinden de memnun kalmayarak, ilk vasiyetnameye geri dönme amacı taşımaksızın pekala sadece ikinci vasiyetnameyi geri almak istemiş olabilir<sup>64</sup>.

*Meyer*'e göre ise, ilk vasiyetnamenin tekrar yürürlüğe girmesi, sadece mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufların şekline uygun olarak

---

<sup>60</sup> Bkz. PIOTET, s. 236-237.

<sup>61</sup> STEINAUER, N. 730. Aynı yönde bkz. ESCHER, Art.509 ZGB, N.5.

<sup>62</sup> DRUEY, §9 N.70; BREITSCHMID, Art.509-511 ZGB, N.9; BGE 101 II 211, 215 (www.swisslex.ch); 91 II 264, 271 vd. E.5; BGE 73 II 150 vd. (www.bger.ch); ESCHER, Art.509 ZGB, N.5.

<sup>63</sup> ÖNEN, s. 45 vd.

<sup>64</sup> ÖNEN, s. 50.



meydana getirdiği geri alma iradesi bu yönde yorumlanabiliyor ise mümkündür<sup>65</sup>. Yazara göre, bu irade geri alma beyanını içeren ikinci vasiyetnameyi geri alan üçüncü vasiyetnamede en azından bir şekilde ifade edilmelidir<sup>66</sup>. Bu konuda *Ergüne*'ye göre ise<sup>67</sup>, söz konusu üçüncü vasiyetnamede ilk vasiyetnameye geçerlilik kazandırma iradesinin açıkça ifade edilmeye ihtiyacı yoktur; bu iradenin yorum yoluyla ima edilmiş olduğu kabul edilebilir.

### SONUÇ

Kanaatimizce, mirasbırakanın aksi yönde bir irade beyanı olmadıkça, yürürlükten kalkmış olan ilk vasiyetnamenin tekrar yürürlüğe girmesi kabul edilmemelidir. Zira yorum yoluyla mirasbırakanın gerçek iradesi tespit edilemiyor ise, onun yerine geçerek yeni bir irade oluşturulmaz; ölüme bağlı tasarruf hükümsüz olur<sup>68</sup>. Yorumla, mirasbırakanın bu yönde bir iradesinin bulunması halinde başvurulur<sup>69</sup>.

Kişinin son dilekleri, şekle uygun bir ölüme bağlı tasarruf olarak ifade edilmedikçe geçersiz olduğuna göre, sadece varsayılan, gerçekte ölüme bağlı tasarrufta yer almayan bir iradenin de söz konusu ölüme bağlı tasarruf incelenirken dikkate alınmaması gerekir<sup>70</sup>. O halde bu düşünceye göre, kanaatimizce, mirasbırakanın ilk vasiyetnameye dönmek hususunda bir irade beyanı tespit edilemiyorsa, bu yönde yapılacak herhangi bir yorumun hükümsüz olması gerekir<sup>71</sup>.

Ancak, elbette ki, gerek ilk vasiyetnameyi geri almak için yapılan ikinci vasiyetnamede ve gerekse de ikinci vasiyetnameyi geri almak için

---

<sup>65</sup> MEYER, s. 106 vd.

<sup>66</sup> MEYER, s. 75, 77-78; BGE 91 II 264, 274 (www.swisslex.ch).

<sup>67</sup> ERGÜNE, s. 178.

<sup>68</sup> PIOTET, s. 192; BGE 89 II 182, 184 (www.bger.ch). Bkz. GUINAND/STETTLER/LEUBA, s. 175, N. 370.

<sup>69</sup> Bkz. Yukarıda.

<sup>70</sup> PIOTET, s. 193.

<sup>71</sup> Bkz. GUINAND/STETTLER/LEUBA, s. 175, N. 369; BGE 91 II 264, 274 (www.swisslex.ch).

yapılan üçüncü vasiyetnamede yer alan diğer beyanların incelenmesi bu yorumun yapılmasında yardımcı olabilir. Örneğin, ikinci vasiyetnamede sadece geri alma beyanı varsa yahut başka beyanlarda olmakla beraber üçüncü vasiyetnamede geri alınan sadece ikinci vasiyetnamedeki geri alma beyanı ise, mirasbırakanın sadece geri almayı geri aldığı ve dolayısıyla ilk vasiyetnameye dönmek istediği kabul edilebilir. Buna karşılık, üçüncü vasiyetnamede, ikinci vasiyetname geri alınırken ayrıca başkaca olumlu beyanlar yer alıyorsa, mirasbırakanın ne ilk ne de ikinci vasiyetnameyi artık istemediği ve üçüncü ve son vasiyetnamesindeki yeni beyanlarını arzu ettiğini kabul etmek de mantıklıdır.

Yine de, mirasbırakanın ilk vasiyetnameye dönmek hususunda herhangi bir irade beyanı yoksa ve vasiyetnamelerin içeriği de yorum konusunda yardımcı olamıyorsa, artık ya ilk vasiyetname ya da kanuni miras paylaşım kurallarının tercihi arasında kalınmış demektir. Bu durumda, mirasbırakan aksi yönde bir ölüme bağlı tasarrufta bulunmadıkça kanunkoyucunun kendiliğinden yürürlüğe giren ve uygulanan kanuni miras paylaşım kurallarını tercih etmesi nedeniyle, kanaatimizce bu yönde yorum yapmak gerekecektir.

Sonuç olarak, kanaatimizce, murisin ilk vasiyetnameyi yürürlüğe koymak yönünde bir iradesi son vasiyetnamesi kapsamında tespit edilememiş ise, mirasbırakanın vasiyetini geri almakla yasal mirasçılığa ilişkin kanunda yer alan kurallara dönmek istediği kabul edilmelidir.

### **KAYNAKÇA**

- ANTALYA, Gökhan, Miras Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2009.
- BREITSCHMID, Peter, Basler Kommentar, Honsell, Heinrich/Vogt, Nedin Peter/Geiser, Thomas (Hrsg.), Zivilgesetzbuch II, Art.457-977 ZGB, Art.1-61 SchlT ZGB, 3. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel 2007.
- DRUEY, Jean Nicolas, Grundriss des Erbrechts, Stämpfli Verlag, Bern 1997.
- DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku, Cilt IV, Miras Hukuku, 8.bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2015.
- ERGÜNE, Mehmet Serkan, Vasiyetnamenin Yorumu, XII Levha, İstanbul 2011.
- ESCHER, Arnold, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, III. Band, Das Erbrecht, Erste Abteilung: Die Erben (Art.457-536), Schultess, Zurich 1959.
- GUINAND, Jean/STETTLER, Martin/ LEUBA, Audrey, Droit de Successions, 6ième édition, Schultess, 2005.
- HATEMİ, Hüseyin, Miras Hukuku, 4. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2004.
- İMRE, Zahit/ ERMAN, Hasan, Miras Hukuku, 11.bası, Der Yayınları, İstanbul 2015.
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, Necip, Miras Hukuku, 3. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 1987.
- MEYER, Alfred, Das Wiederaufleben der aufgehobenen Letztwilligen Verfügungen, Diss., Juris Druck-Verlag, Zürich 1972.
- OĞUZMAN, M. Kemal, Miras Hukuku, Gözden geçirilmiş 6.bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 1995.
- OĞUZMAN, M. Kemal/ BARLAS, Nami, Medenî Hukuk, Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar, 19. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013.

- ÖNEN, Said, De la révocation des testaments en droit suisse, thèse, Lausanne 1941.
- ÖZTRAK, İlhan, Tek taraflı ölüme bağlı tasarruflardan rücu ve vasiyetnamenin ziyası, Sevinç Matbaası, Ankara 1964.
- PICENONI, Vito, Die Auslegung von Testament und Erbvertrag, Polygraphischer Verlag, Zurich 1955.
- PIOTET, Paul, Traité de Droit Privé Suisse, Tome IV, Droit Successoral, 2ième édition, Editions Universitaires Fribourg, Fribourg 1988.
- SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkay, Miras Hukuku, 4. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014.
- STEINAUER, Paul-Henri, Le droit des successions, Stämpfli Editions, Berne 2006.
- ŞENER, Esat, Vasiyet Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara 1995.
- TANDOĞAN, Haluk, Notions préliminaires à la théorie générale des obligations, Georg, Genève 1972.
- TUOR, Peter/ SCHNYDER, Bernhard/ SCHMID, Jörg/ RUMO-JUNGO, Alexandra, Das schweizerische Zivilgesetzbuch, 12. Auflage, Schulthess 2002.
- WEIMAR, Peter, Berner Kommentar, Bd. III/1/1/1, Die gesetzlichen Erben - Die Verfügungen von Todes wegen - Die Verfügungsfähigkeit - Die Verfügungsfreiheit - Die Verfügungsarten - Die Verfügungsformen, Art. 457-516 ZGB, Stämpfli Verlag, Bern 2009.

**Internet Veritabanları:**

- Entscheidungen des Schweizerischen Bundesgerichts (Bundesgerichtsentscheide), [www.bger.ch](http://www.bger.ch), 28.06.2015
- Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, [www.kazanci.com.tr](http://www.kazanci.com.tr), 28.06.2015
- Swisslex, [www.swisslex.ch](http://www.swisslex.ch), 28.06.2015